

Eolaíocht

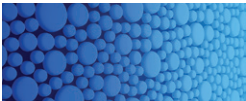

An Eolaíocht (bain)	Sampla	Míniú ar an riail ghramadaí
An tuiséal ainmneach / cuspóireach	Is maith liom an eolaíocht .	Níl séimhiú ná urú ar an eolaíocht mar go dtosaíonn an t-ainmfhocal le guta.
An tuiséal tabharthach 	Tá a lán le foghlaim ón eolaíocht .	Réamhfhocal + an + urú ar chonsan (leis an, faoin, ón, ag an, roimh an + urú ar chonsan) Réamhfhocal + an + gan aon rud roimh ghuta.
	Tá a lán le foghlaim ón eolaíocht .	Réamhfhocal + an + séimhiú ar chonsan (leis an, faoin, ón, ag an, roimh an + séimhiú ar chonsan) Réamhfhocal + an + gan aon rud roimh ghuta.
An tuiséal ginideach	Is í bunchloch na heolaíochta í	Focal baininsneach sa tríú díochlaonadh is ea eolaíocht . Sa ghinideach athraíonn an t-alt ó an go na roimh an bhfocal, agus cuirimid h roimh an nguta atá ag tús an ainmfhocail. Agus mar a tharlaíonn le gach ainmfhocal sa díochlaonadh seo sa ghinideach, críochnaíonn an t-ainmfhocal le a .

EOCHAIRFHOCAIL DON EOLAÍOCHT

A	
Athróg	Luach ar féidir athrú teacht air nó luach is féidir leat a athrú.
B	
Bitheolaíocht 	An staidéar ar nithe beo.
C	
Ceimic 	Scrúdú nó staidéar ar na hábhair atá le fáil sa nádúr – dúile agus móilíní - agus na hairíonna atá acu.

LEABHRÁN TÉARMAÍ

C (ar lean)	
Cill/ (na cealla) 	An t-aonad oibre is lú in orgánach. Tá gach orgánach beo déanta suas de chealla.
Cóimheastóir	Úsáidimid an cóimheastóir i dtríail chun comparáid a dhéanamh.
D	
Damhna	Aon rud a líonann spás agus a bhfuil mais aige.
Dóire Bunsen 	Gaireas a úsáidimid sa tsaotharlann chun rudaí a théamh.
Dúil (na dúile)	Substaint nach féidir a bhriseadh síos go substaint níos simplí, m.sh. copar. Tá na dúile ar fad liostaithe sa Tábla Peiriadach.
E	
Earraí Gloine 	Na gairis déanta de ghloine, a úsáidimid sa tsaotharlann i gcomhair turgnamh.
Eascra 	Earra gloine ina gcuirimid leacht. Úsáidimid go rialta sa tsaotharlann iad.
Eolaí/eolaithe (na heolaithe) 	Duine a dhéanann staidéar agus taighde ar ghné den eolaíocht, chun iarracht a dhéanamh ar mhíniú cruinn a thabhairt ar an tslí ina n-oibríonn an domhan.
F	
An fhisic 	Staidéar ar thréithe fisiceacha ábhar, m.sh. luas, meáchan, toirt.
Fuinneamh 	Láidreacht nó cumhacht a ligeann dúinn rudaí a dhéanamh, m.sh. siúl, staidéar.
G	
Gaireas/na gairis	An trealamh a úsáidimid in obair phraiticiúil sa tsaotharlann.
H	
Hipitéis	Buille faoi thuairim oillte.
I/J/K	
Imoibriú ceimiceach	Athrú ina gcruthaítear substaint nó substaintí nua, m.sh. tarlaíonn meirgiú nuair a thagann ocsaigin agus uisce i dteagmháil le hiarann.
Imscrúdú	Turgnamh a ndéanann tú féin pleanáil/dearadh air – ní bhíonn an toradh ná an modh ar eolas agat ón tús.

LEABHRÁN TÉARMAÍ

L	
An lasair/ An bhladhm/ An bladhaire 	An chuid fheiceálach de thine. Bíonn lasair le feiceáil ó dhóire Bunsen agus é ar siúl.
M	
An modh eolaíoch	Sraith céimeanna a leanaimid chun eolas a aimsiú nó chun hipitéis a thástáil.
Móilín	2 adamh nó níos mó nasctha le chéile go ceimiceach, m.sh. tá móilín uisce déanta suas de 2 adamh hidrigine agus adamh amháin ocsaigine.
N	
O	
Obair Phraiticiúil 	An obair a dhéanaimid sa tsaotharlann, ag úsáid gaireas saotharlainne chun turgnamh nó imscrúdú a dhéanamh.
Orgánach	Rud atá beo.
P/Q	
R	
S	
Sainaitin	Aithin patrúin, fíricí nó sonraí agus tabhair freagra ó roinnt féidearthachtaí.
An tsaotharlann 	An seomra ina mbíonn obair phraiticiúil nó turgnaimh ar siúl ag eolaithe.
Sábháilteacht	Céimeanna áirithe a thógaimid sa tsaotharlann chun dainséar nó gortú nó damáiste a sheachaint.
Na sonraí	An t-eolas a bhailimid ó thurgnamh/imscrúdú.
Speaclaí Cosanta 	Speaclaí a chaithimid sa tsaotharlann chun na súile a chosaint ó dhamáiste nó gortú.
T	
An Tábla Peiriadach	Liosta de na dúile ar fad. Seans go bhfuil póstaer den Tábla Peiriadach crochta sa tsaotharlann scoile.
Toirt	An méid spáis a líonann rud éigin.
Tomhas	Uirlis/gaireas faoi leith a úsáid chun méid nó cainníocht ruda a fháil amach, m.sh. líne dhíreach a thomhas le rialóir.

LEABHRÁN TÉARMAÍ

T (ar lean)

Treoir/treoracha	Na céimeanna a chaithfimid a leanúint chun rud éigin a dhéanamh. Tá sé tábhachtach go leanaimid treoracha an mhúinteora sa tsaotharlann i gcónaí.
Triailleadán/ Promhadán	Gaireas gloine a úsáidimid sa tsaotharlann de ghnáth, chun solaid agus leachtanna a théamh.
Triail chothrom/ Tástáil chóir	Ní athraímid ach athróg amháin ag an am, agus coimeádaímid gach fachtóir eile seasta, gan athrú.
Turgnamh/Triail	Tástáil a dhéanaimid sa tsaotharlann, agus modh eolaíochta á leanúint againn.

U/V/W/X/Y/Z

Téarma	Míniú

LEABHRÁN TÉARMAÍ

Téarma	Míniú